

6.

DE
ANGINA POLYPOSA.
DISSERTATIO.

Cujus Partem Sextam;

APPROBANTE EXP. FAC. MED. ABOËNS.

PUBLICÆ CENSURÆ MODESTE SUBJICIUNT

NICOLAUS ABRAHAMUS URSIN,

*Phil. & Med. Doctor, Adjunct. Ord. & Anatomiae Pro-
fector, nec non Cancellista Imper. Coll. Med. Fennic.*

ET

FREDRICUS GUILIELMUS LINDEBÄCK,

*Satacundensis,
Stip. Archenh.*

In Audit. Jurid. die XVIII Maji MDCCCXXII.

h. p. m. s.

ABO Æ, Excudebant J. C. FRENCKELL & FIL.

ANGINA POLYPTORA

DESSERTATION

By J. P. ...

Author of ...

...

ACCIDENTS AND ...

...

...

...

...

...

...

...

inter initia ea dare; quia inflammationem tunc augere, & possunt ægotantem facile præcipitare. Potissimum cum ex inopinato morbus irruit. Observare tamen oportet, ubi per longiores prodromos morbus semet indicat, protinus inter initia emetica cum magno ægotantis emolumento adhiberi, quin etiam post morbum in ipsis incunabulis reprimere.

Emetica vero inter, optime respondere *Ipecacuanba* solet; præsertim cum spasmi urgent. Sed Syrupo quodam involvenda est, ne pulvis, si Epiglottidem attingat, novos excitet spasmos. Utilis itaque mixtio est, quæ habet *Radici Ipecacuanbæ* pulveratæ scrupulum & *Syrupi Albæ* unciam, quibus, si lubet, adjici possunt *Vini Stibiati* drachmæ duæ. E quibus, quod cochlear parvulum implet, omni quinto temporis minuto primo, dari debet, donec vomitus fiat. Sed ut non omnibus ægris eadem auxilia conveniunt, scire quoque licet alia atque alia emetica interdum bene cessisse. Laudatur itaque *Tartras Potasæ Stibiosus*, & quidem cum fauces minus irriter, quam *Ipecacuanha* III). Ex eo, quod granorum sex pondus habet, dari interdum horam intra oportet, priusquam respondet. Itemque *Vitriolum album*; ubi torpor adest major. Cel. JOHN SMITH II2), postquam *Ipecacuanha* & *Tartrate Potasæ Stibioso* frustra usus est, vomitum tandem ciebat, ægotantemque servabat, mixtione, quæ ex his constat: *Tartratis Potasæ Stibiosi* granis octo & *Vitrioli albi* granis quindecim, in aquæ fontanæ sesqui uncia solutis. Ex quibus, quod duo cochlearia parvula implevit, horæ quadrante quoque dedit, do-

K nec

III) Vid. LENTIN, l. c. 3 B. p. 196.

II2) Cfr. Sammlung auserlesener Abhandlungen, 23 B. pag. 261.

nec responderit. Cel. SACHSE 113), tamquam rem, qua vomitoriis optime succurritur, commendat, ut scopulis sedulo titilletur linguæ apex.

Utile quoque esse consuevit *Balneum*; potissimum cum aliis Anginæ Polyposæ symptomatibus spasmi crebri succedunt. At ut in nullo fere morbo major, quam in Angina Polyposa e frigore noxa potest oriri, neque unquam facilius quam post balneum frigus nocet, sic balnea, ubi adhibeantur, adhibenda caute omnino sunt. Curiose quoque æger vestimentis post balneum involvendus est, ut ne ad eum frigus adspiret. Sed ut id, cum huc & illuc plerumque semet jactent ægrotantes, fere non potest fieri, neque semper & undique prodest balneum.

Mitigata vero jam, post remotum vitæ periculum, morbi vi, nihil sane, ut nos quidem usus docuit, melius ad pristinam revocandam secundam valetudinem conducit, quam *Elixir Pectorale Regis Daniæ* & *Linctus*, qui habet *Syrupi e Radice Senegæ* partes tres, unamque partem *Syrupi e Gummi Ammoniaco*. Ex quibus, quamdiu tussis continuat, tamdiu, ad methodum Cel. LENTIN 114), alterna quaque hora dari juvat.

Sed

113) Cfr. SACHSE, l. c. 2 Th. pag. 123.

114) Hæc Cel:mi LENTIN formula est:

Rc. Elix. Pector. Regis Dan. (Pharm. Wirtemberg.) drachm. ij

Dr. Sr. Decem ad quindecim guttæ unaquaque vel altera quaque hora cum lincto sumendæ

&

Rc. Syrup. e Rad. Senegæ unc. iij

Syrup. Gummi Ammon. unc. j

Mr. Dr. Sr. Linctus, unde, quod duo cochlearia parvula implet, unaquaque vel altera quaque hora cum Elixire dispensandum.

Videbis Klinisches Taschenbuch für practische Aerzte von C. W. CONSRUCH, 5te Auflage. 1 B. pag. 283.

Sed hæc de ejusmodi remediis, quæ, si quidem non semper, plerumque tamen ad Anginam profligandam Polyposam, sola sufficiunt. Jam vero de aliis, quæ aliter atque aliter auctores venditant, prout cuique cesferant.

Aquam gelidam Cel. MICHAËLIS 115) enixe commendat, existimans, optimum eam, ubi crebro & lente sorbilletur, esse remedium, ad minuendam non inflammationem solum, sed lymphæ quoque exsudationem. Recte autem, ut equidem putaverim, ne ea quis utatur, præmonet Cel. HOPFF 116).

Nitratem Potasæ Depuratum laudant Cel:mi HOME, JAHN, REIL, THILENIUS, SCHWILGUE, cæteri. Atque, ubi febris adest intenta magis, certe videtur posse cum fructu adhiberi, præmissis sanguinis detractionibus. Optime datur, ut Cel. SCHWILGUE 117) docet, in pastillis, qui habent Nitratem Potasæ Depurati partem, novemque partes Sacchari Albi, & Mucilaginis Gummi Tragacanthæ, quantum ad formandos pastillos satis sit. Præbendi vero ægrotantibus pastilli quam sæpissime sunt.

Magnis encomiis, nec quidem sine ratione, a Cel. SACHSE 118) effertur *Murias Ammoniacæ Depuratus*, quem,
K 2
po-

115) Cfr. MICHAËLIS, l. c. pag. 207.

116) Cfr. HOPFF, l. c. pag. 100.

117) Vid. SACHSE, l. c. 2 Th. pag. 62.

118) Cfr. SACHSE, l. c. 2 Th. pag. 63, sqq.

potissimum cum diathesis adfuisset serophulosa, constitutioque corporis debilitatem indicasset, cum Senega, omisa sanguinis detractione, feliciter dedit. Ut optimum corrigens adhibuit Extractum Glyzyrrhizæ. Mixture itaque usus est. quæ habuit Decocti Senegæ uncias quatuor, Muriatis Ammoniacæ Depurati scrupulum atque Extracti Glyzyrrhizæ scrupula duo. Ex qua, quod dimidiam majoris cochlearis partem impleat, unaquaque hora dedit.

Utiles quoque sunt *calidi vapores* spiritu hauriendi. Etenim, cum stimulum aëris transgredientis minuant, partesque emolliant, relaxentque tensionem, non possunt, quin inflammationi vim adimant præcipuam. Sed interdum fere impossibilis eorum usus est; præsertim cum teneri adhuc infantes, & minus intelligentes, id eorum fieri emolumento, huc & illuc semet jactant. Vaporibus Infusi Florum Sambuci Cel. HOPFF 119) usus est; Cel. vero THILENIUS 120) calidi lactis vel Infusi Althææ aut Malvæ, adjectis interdum bono cum fructu foliis Hyoscyami. Cel. REIL 121) vapores laudat lactis, in quo decoctus Daucus est.

Fomentationes e Cataplasmatibus emollientibus circa collum adhibitæ commendant HOME, THILENIUS, WAHLBOM, CARRON, GOELIS, cæteri 122). At sunt fere minus efficaces, quam ut adversus morbum tanti ponderis optulari possint.

Al

119) Vid. HOPFF, l. c. pag. 105.

120) Cfr. THILENIUS, Medicinisch-Chirurgische Bemerkungen. p. 50.

121) Videtur SACHSE, l. c. 2 Th. pag. 70.

122) Cfr. SACHSE, l. c. 2 Th. pag. 71. fq.

Alvum *Clystere* immisfo ducere cum laudant plerique, tum Cel. SACHSE 123), quem ex Aceto Vini parat, in Angina Polypofa præcipue commendat. Putat nempe eo modo optime posse vicariam in tubo intestinali provocari actionem, qua vero orta morbi in Trachea minui vim.

Ex *Antimonialibus*, quippe quia excernentes vias ista animent, abforbentemque Lymphaticorum Vasorum vim præcipue excitent, optima quæque augurantur plerique. *Tartratem Potasfa Stibiosum*, refractis partibus præbitum, laudibus effert maximis Cel. MAERKER 124). Fere autem solutam nimis Tartarus Emeticus reddit alvum. E *Sulphureto Stibioso cum Sulphure* optimum Cel. SACHSE 125) exspectat auxilium, ubi ea ejus portio datur, quæ nauſeam, frequentesque faciat vomitiones.

Optima inter adverſus Anginam Polypofam auxilia, imminuta vero jam inflammatione, *Senegam* numerant LENTIN, JOHN & THOMAS ARCHER, REIL, SACHSE; potiffimum, ut Cel. SACHSE 126) monet, cum diathesis adeſt ſcrophuloſa, cum exſanguis minusque vegeti infantes oculos habent languidos, cutem macram, pullum mollem variumque, urinam non rufam ſed dilutam magis & albam. Et quidem ſummo, ut videtur, cum jure. Nam fere ſpecificè in Organa reſpirationis Senega agit, abforbentiumque Vasorum excitat agendi vim. Adhibetur vero optime ſub Decocti forma, aut Syrupi.

Cel.

123) Vid. SACHSE, l. c. 2 Th. pag. 128. ſq.

124) Cfr. MAERKER, l. c. pag. 125.

125) Cfr. SACHSE, l. c. 2 Th. pag. 139. ſq.

126) Videſis SACHSE, l. c. 2 Th. pag. 156.

Cel. LOEBEL 127) in Angina Polyposa Asthenica, quam vocat, *Radicem Daphnes Mezerei* optimam habet, observans ex hujus remedii usu urinam sudoremque moveri, symptomataque strangulantia considerare. Optimo cum successu mixtura usus est, quæ habuit: Radicis Daphnes Mezerei scrupulum vel plus ad dimidiam drachmæ partem, cum Aquæ fontanæ uncis octo coctum ad residuum unciarum quatuor, quibus colatis additur Spiritus Nitri Dulcis semisrupulum atque Syrupi Althææ semuncia. Ex his altera quaque, aut si necessum erat, unaquaque hora, quod dimidiam cochlearis partem vel integrum cochlear majus impleat, dedit.

Ubi spasticæ affectiones aliis Anginæ Polyposæ symptomatibus crebræ interveniunt, præ antispasmodicis medicamentis omnibus *Moschum* commendant LENTIN, HARLES, HENKE, WIGAND, & ante alios omnes Cel. SACHSE 128). Neque male. Etenim fere non est aliud medicamentum, quod magis Organismum animet, cutis spasmus melius tollat, & sudorem e toto corpore citius eliciat, quam Moschus ille. Quapropter, ubi fracta jam inflammationis vis est, aut constitutio corporis parum roboris indicat, vel ubi respirationis organa vicariam pro impedita cutis functione sustinent actionem, ut in Morbillis, Scarlatina, cæteris, plerumque fit, & spasmi subinde interveniunt, non omnino Moschus potest, quin optime respondeat. Cum Muriate Hydrargyroso Miti conjunctum optime dederunt SACHSE, WIGAND, & quidem ad unum vel duo grana unaquaque hora.

Cam-

127) Cfr. LOEBEL, ueber Erkenntnifs u. Heilung der häufigen Bräune, des Millarischen Asthmas u. des Keuchhustens, Leipzig 1811. p. 91.

128) Cfr. SACHSE, l. c. 2 Th, pag. 174. sqq.

Camphoram, interne adhibitam, collaudant HOME, OLBERS, HUFELAND, MASIUS. Ex externo ejus usu magnam observavit utilitatem SACHSE 129). Laneum, cui infricata bene Camphora erat, thoraci superimposuit; quod in catarrhalibus quoque affectionibus optimum ipse LENTIN jam habuit.

Sulphuretum Potasæ plenissime laudat Cel. SENEF. Experientia multoties edoctus huic medicamento majorem adhuc quam Mercurio tribuit vim & efficaciam excludativam retardandi inflammationem 130), palmam ideoque præ cæteris adversus Anginam Polyposam præfidiis fere omnibus eidem defert. Pro diversa infantum ætate diversam hujus medicamenti præbet portionem; idque brevioribus longioribus temporis intervallis. Ægrotantibus ergo, qui annum nondum implerunt, altera quaque, vel tertia vel quarta quaque hora, a dimidio ad integrum dat granum. A primo ad quartum ætatis annum, granum ad grana duo cum dimidio propinat. A quarto vero ad octavum annum, duo ad tria dispensat grana. Sed potissimum, ut monet, attendendum est ad morbi vim; & quidem, ubi majus adest periculum, majori portione, & brevioribus intervallis adhibendum medicamentum. Cum vero fere non sit aliud, quod saporem minus gratum habeat, quam Sulphuretum Potasæ, Celebrissimo SENEF multum omnino debemus, qui methodum vulgavit, qua sine magna admodum molestia illud adhiberi potest. Dispensatur ergo optime in lagunculis non majoribus, quam ut duabus vicibus possint hauriri, & qui-

129) Vid. SACHSE, l. c. 2. Th. pag. 193.

130) Cfr. SENEF, l. c. pag. 101.

quidem bene obturatis, ne aër, quippe medicamentum commutat, adveniat, saporemque reddat magis magisque ingratum. Opportunum quoque est, portionem, quæ jam sumenda sit, gummosæ cuidam admisceri solutioni 131). Isto medicamento nos semel usi sumus; & quamvis neque Mercurius neque Sulphuretum Potassæ ærotum a morte liberare potuerit, mitigare tamen hoc videbatur & lenire cruciatus ærotantis & angores.

Bronchotomiam svadent quidem HOME, CRAWFORD, MICHAËLIS, CHAUSSIER; sed dissvadent LENTIN, ALBERS, WIEUSSEUX, JAHN, HECKER, JONAS. Ut autem semper fatius est, id quod ipse CELSUS jam bene monuit, anceps auxilium experiri quam nullum, sic quoque, ubi nullum aliud apparet auxilium, melius, ut nobis saltem videtur, ærotantibus consulit, qui Bronchotomiam, utpote quæ ærotantes aliquando salvos reddidit, experitur, quam is, qui animo abjectus ad ærotantis lectum otiosus confidet, mortis benignam tantummodo implorans misericordiam.

131) Hæ Cel:mi SENFF formulæ sunt:

Rc. Kali Sulphurati gr. xxjv — semidrachm.

Aquæ Rosarum sive Menthæ Piper. semunc.

Mr. Filtr. Div. in vj partes æquales.

Dr. Sr. Ex eo, quod laguncula capit, dimidia pars sumenda altera vel tertia quaque hora.

Rc. Gummi Mimosæ drachm. vj.

Aquæ Ceras, Nigr. unc. v.

Syrup. Cinnamomi fescunc.

Mr. Dr. Sr. Quod cochlear majus impleat, una cum præscripta solutionis e Kali Sulphurato portione, propiandum.
